

Correctievoorschrift VWO

2009

tijdvak 2

aardrijkskunde

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regel

Voor dit examen kunnen maximaal 58 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Politiek en ruimte

Opgave 1 – Kroatië in de Europese Unie?

1 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument zijn:

- grotere stabiliteit / minder kans op conflicten in de Balkan
- De landen uit het voormalig Joegoslavië horen bij Europa.

2 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- Kroatië is net als veel andere EU-landen een katholiek land.
- In Kroatië wordt net als in Slovenië een Zuid-Slavische taal gesproken.

per juist argument

1

3 maximumscore 2

Uit de argumentatie moet blijken dat

- Kroatië een bnp per hoofd heeft van € 5760 of € 7260 of € 10.091 (afhankelijk van de oplage GB 52e druk) / een bbp per hoofd heeft van €11.080 (GB 53e druk) 1
- dit bnp / bbp is duidelijk (veel) hoger dan dat van Roemenië, Bulgarije en Letland (en deze landen zijn al lid) 1

4 maximumscore 2

- Nee, Kroatië zou geen goede aanvulling zijn 0

Een voorbeeld van een juiste redenering is:

- Kroatië heeft een bevolkingsopbouw die vergelijkbaar is met die van andere Europese landen 1
- waardoor er geen verjonging van de EU-bevolking plaatsvindt 1

Opgave 2 – Onafhankelijkheidsstrijd Karen in Myanmar (Birma)

5 maximumscore 2

- begrip: (regionale) autonomie 1
- staatsvorm: federatie / federalisme 1

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • In Thailand ook Karen wonen • die dan aansluiting bij de Karen in Myanmar zoeken / ook meer zelfstandigheid zullen opeisen 	1 1
7	maximumscore 2 Voorbeelden van een juiste redenering zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De landen van de ASEAN liggen meer nabij / zijn meer cultureel verwant / hebben onderling meer economische en/of politieke contacten • waardoor zij meer dwang op Myanmar kunnen uitoefenen dan de VN 	1 1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • De VN (en andere wereldorganisaties) worden gedomineerd door westerse landen / oude koloniale moederlanden • deze landen roepen meer weerstand op bij voormalige koloniën / wekken de schijn van neo-kolonialisme 	1 1
8	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> – Site: het woongebied van de Karen bestaat uit veel berggebieden/oerwoudgebieden (die moeilijk toegankelijk zijn). – Situation: het woongebied grenst aan Thailand (waar ze mee kunnen handelen / zich kunnen verschuilen). – Situation: het woongebied ligt in de periferie van Myanmar. 	
	per juist kenmerk	1

Opgave 3 – Fusie van Abcoude, Breukelen, Loenen en De Ronde Venen

9	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat Maarssen meer verstedelijkt is dan de overige gemeenten.	
10	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • de gemeente die dan ontstaat nog steeds te weinig inwoners heeft (oorzaak) • waardoor de schaalvoordelen van de dienstverlening door de gemeentelijke overheid minder goed zullen uitkomen / de bestuurskracht niet genoeg toe zal nemen (gevolg) (waardoor op termijn weer nieuwe herindeling noodzakelijk zal zijn) 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
11	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van juiste redenen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Na de gemeentelijke herindeling van het Groene Hart blijven er een of enkele gemeenten over als gesprekspartner. – De natuur is over minder gemeenten versnipperd en dus is er meer kans op een samenhangend beleid. <p>per juiste reden</p>	1

Migratie en mobiliteit

Opgave 4 – Migratie per gemeente

12	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit de vergelijking moet blijken dat gemeenten met hoge vertrekcijfers over het algemeen ook hoge vestigingscijfers hebben.</p>	
13	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Randstad: juiste antwoorden verwijzen naar pushfactoren die betrekking hebben op woonomstandigheden • Noord-Nederland: juiste antwoorden verwijzen naar pushfactoren die betrekking hebben op werksituaties 	1 1
14	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit de redenering moet blijken dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • op de Waddeneilanden de drempelwaarde van bepaalde (onderwijs)voorzieningen voor jongeren niet wordt gehaald • waardoor deze voorzieningen voor jongeren ontbreken <p>Indien het woord 'drempelwaarde' in het eerste antwoordelement ontbreekt</p>	1 1 0
15	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van een juiste redenering zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het met de letter A aangegeven gebied omvat een groot deel van het Groene Hart • In het Groene Hart geldt veelal een bouwstop / zijn er beperkingen ten aanzien van nieuwbouw <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rondom het met de letter A aangegeven gebied liggen VINEX-locaties • Dit zijn grootschalige stedelijke woningbouwprojecten waardoor juist daar zich veel mensen vestigen 	1 1 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 – Vluchtelingen in kaart

16 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste oorzaak zijn:

- Burundi en Rwanda worden geteisterd door burgeroorlog / gewapende conflicten.
- In Burundi en Rwanda heerst of dreigt hongersnood.

17 maximumscore 2

Voorbeelden van argumenten vóór opvang in de buurlanden zijn:

- Vluchtelingen kunnen dan later sneller / gemakkelijker weer naar huis.
- Vluchtelingen blijven dan in hun eigen leefomgeving / raken minder ontheemd.
- Familiebanden kunnen makkelijker in stand blijven.

per juist argument

1

18 maximumscore 2

Voorbeelden van argumenten tégen opvang in de buurlanden zijn:

- De opvanglanden zijn vaak niet in staat / te arm om adequate hulp te bieden.
- De buurlanden zijn vaak ook niet (geheel) veilig.

per juist argument

1

19 maximumscore 2

Uit de verklaring moet blijken dat

- Duitsland vanuit de belangrijkste herkomstgebieden van vluchtelingen beter bereikbaar / makkelijker toegankelijk is dan de VS (situatiebeschrijving) 1
- hoe beter de transporteerbaarheid / transferability, hoe meer vluchtelingen een land aan zal trekken (algemene regel) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6 – Vrijtijdsmobiliteit

- 20 maximumscore 2**
 Uit de uitleg moet blijken dat
- autoverplaatsingen in de vrije tijd vaak in gezinsverband / met vrienden plaatsvinden (oorzaak) 1
 - waardoor er meer personen in dezelfde auto zitten dan bij het totale aantal autoverplaatsingen waar ook het woon-werkverkeer onder valt (gevolg) 1
- 21 maximumscore 1**
- nee 0
 - Een voorbeeld van een juiste argumentatie is: 1
 Uit de bron blijkt niet of mensen afkomstig uit stedelijke gebieden die dagtochten ook in het stedelijke gebied van herkomst maken of naar een ander stedelijk gebied gaan.
- 22 maximumscore 2**
 Uit de redenering moet blijken dat
- culturele activiteiten veelal in stedelijke gebieden plaats vinden 1
 - in stedelijke gebieden het openbaar vervoer beter ontwikkeld is dan in niet-stedelijke gebieden 1

Actieve aarde

Opgave 7 – Geologie en klimaat in Nevada (VS)

- 23 maximumscore 1**
- B 0
 - gesteentelaag A dringt binnen in gesteentelaag B / A is een intrusie in B (dus B moet er eerder zijn geweest) 1
- 24 maximumscore 1**
 stollingsgesteente
- 25 maximumscore 1**
 Uit het antwoord moet blijken dat delen van de oorspronkelijk horizontaal liggende gesteentelagen, zijn scheefgesteld.

Vraag	Antwoord	Scores
26	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • gesteente A een grotere hardheid heeft dan het omliggende gesteente • waardoor de afbraak van dit gesteente minder snel is gegaan 	1 1
27	maximumscore 1 reliëf / hoogteligging	

Opgave 8 – Het Groningse aardgas

- 28 **maximumscore 2**
- A: woestijnklimaat 1
 - C: tropisch regenwoudklimaat 1
- 29 **maximumscore 1**
Het gesteente is poreus.
- 30 **maximumscore 1**
steenkool
- Opmerking*
Carboon is fout.
- 31 **maximumscore 1**
Laag A bevat een ondoorlatend gesteente.

Opgave 9 – De uitbarsting van de Nevado del Ruiz in 1985

- 32 **maximumscore 1**
Het afsmelten (van een deel) van de ijskap van de vulkaan.
- 33 **maximumscore 2**
Uit de beschrijving moet blijken dat
- daar een ondergeschoven plaat smelt 1
 - waardoor er magma naar de oppervlakte opstijgt 1
- 34 **maximumscore 1**
stratovulkaan

Vraag	Antwoord	Scores
35	maximumscore 3	
	• afkoeling	1
	Uit de redenering moet blijken dat	
	• op grotere hoogte de daar heersende krachtige winden vulkanische as snel over de hele wereld verspreiden	1
	• waardoor de as het zonlicht in een groot deel van de atmosfeer absorbeert / weerkaatst / verstrooit	1
36	maximumscore 1	
	de C ¹⁴ -methode	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 26 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

bron 1	vrij naar: http://www.europa-nu.nl
bron 2	vrij naar: de Volkskrant, 22 mei 2007 en Wikipedia
bron 3	vrij naar: http://www.pbs.org
bron 4 en 5	vrij naar: notitie herindeling Vecht- en Plassengebied, provincie Utrecht
bron 6 en 7	vrij naar: www.zorgatlas.nl
bron 8	vrij naar: http://www.unhcr.org/statistics
bron 9	vrij naar: http://www.unhcr.org/publ
bron 10, 11 en 12	vrij naar: Op weg in de vrije tijd, Sociaal en Cultureel Planbureau, april 2006
bron 13 en 14	vrij naar: Tingley, J.V. e.a., Geologic Tours in the Las Vegas Area, Nevada Bureau of Mines and Geology, University of Nevada, Reno, 2001
bron 15	vrij naar: artikel van H.J. Veenstra, geoloog RU Groningen, http://www.noorderbreedte.nl
bron 16	bron: volcanoes.usgs.gov
bron 17	vrij naar: Kroonenberg, S., De menselijke maat, Amsterdam, september 2007